

Korupcijas līmeni Latvijā ierindo augstākā riska Eiropas valstu grupā

Autors: BNN

Vairāk nekā puse jeb 58% privātā un valsts sektora vadības līmeņa profesionāļu uzskata korupciju Latvijā par plaši izplatītu, ierindojot Latviju augstāka riska Eiropas valstu grupā kopā ar lielāko daļu Austrumeiropas valstu, liecina EY vispasaules Krāpšanas un korupcijas pētījuma veiktās aptaujas dati.

79% pētījuma respondentu uzskata, ka korupcijas riski attiecas gan uz publisko, gan privāto sektoru.

«Neskatoties uz būtiskiem centieniem mazināt korupciju Latvijā nu jau daudzu gadu garumā, redzam, ka Latvija korupcijas uztveres līmenī ir ļoti tālu no Eiropas rietumvalstīm. Turklāt pētījums norāda uz satraucošu faktu, ka Latvijas nozaru profesionāļu pārliecinošs vairākums atzīst: korupcija ir problēma arī privātajā sektorā. Tik būtiska korupcijas izplatība rada nopietnu slogu ekonomikas attīstībai, jo, līdztekus tiesiskiem aspektiem, korupcija kritiski mazina ekonomikas efektivitāti. Nemazinot korupciju, Latvijas ekonomika rietumvalstu attīstības līmeni pārskatāmā nākotnē nerasniegs,» komentē EY partnere Baltijā Diāna Krišjāne.

Latvijas rādītāji ir aptuveni citu Centrālās un Austrumeiropas valstu līmenī. Pētījuma dati atklāj, ka par plaši izplatītu korupciju savā valstī uzskata 70% Slovērijas, 66% Ungārijas, 60% Horvātijas, 54% Čehijas un 48% Serbijas profesionāļu, bet sliktākie rādītāji EY pētījuma ietvaros apskatīto Eiropas valstu lokā ir Ukrainai, kur korupciju par plaši izplatītu uzskata 88% vadības līmeņa speciālistu.

EY pētījums parāda, ka Latvijas korupcijas uztveres līmenis ir vairākkārt lielāks nekā ekonomiski attīstītākajās Eiropas rietumvalstīs. Piemēram, tikai 4% Zviedrijas profesionāļu uzskata korupciju par plaši izplatītu savā valstī, kam seko Vācija un Nīderlande ar 6% rādītāju, Beļģija, Īrija un Šveice ar 8% un Austrija ar 10%. Augstāks korupcijas uztveres līmenis ir Norvēģijā – 16%, Francijā – 18% un Lielbritānijā – 28%, bet Spānijas un Portugāles (abās 50%) korupcijas uztveres rādītāji ir Austrumeiropas valstu līmenī.

«Pētījums atklāj arī virkni pozitīvu tendenču, piemēram, trīs no četriem pētījuma dalībniekiem norāda, ka viņu uzņēmumā vai organizācijā ir pretkorupcijas politika un/vai ētikas kodekss, un tikai 15% profesionāļu uzskata, ka iekšējo pretkorupcijas politiku un procedūru stingra ievērošana kaitē viņu uzņēmumu vai organizāciju konkurētspējai,» vēsta EY pārstāve Liene Dobeļe.

76% pētījuma respondentu uzskata, ka ētikas standartu ievērošana ir palīdzējusi viņu uzņēmumiem un organizācijām gūt panākumus.

«Pētījuma rezultāti parāda, ka Latvijas profesionāļu vidū attieksme pret dažādiem korupcijas un krāpšanas novēršanas procesiem un rīkiem ir konstruktīva un pretimnākoša. Tā ir ļoti laba augsne, lai korupciju un krāpšanu mazinātu ar uzņēmēju un valsts sektora vadītāju iniciatīvu, tomēr ir jāturpina iekšējo politiku un procedūru ieviešana praksē – mēs redzam, ka organizācijās aktīvi tiek veiktas iekšējais audits un ārējās finanšu revīzijas, ieviesti pienākumi ziņot par interešu konfliktiem un tiek veiktas šo konfliktu pārbaudes, taču tikai 30% gadījumu darbinieki tiešām ir tikuši sodīti par iekšējo korupcijas un krāpšanas procedūru pārkāpumiem,» skaidro Krišjāne.

Pētījuma dati liecina, ka no korupcijas un krāpšanas novēršanas rīkiem Latvijā populārākie ir ārējā finanšu revīzija, ko izmanto 95% pētījuma respondentu organizācijās, kam seko dažādi iekšējās kontroles pasākumi 86% organizāciju un iekšējais audits 81% gadījumu. Viens no efektīviem mehānismiem korupcijas un

krāpšanas novēršanai, kas vēl nav guvis plašu pielietojumu Latvijā, ir «uzticības tālrunu» ieviešana – tie pieejami tikai 35% pētījuma respondentu organizāciju.

Krišjāne norāda, lai mazinātu korupciju un krāpšanu Latvijas valsts un privātajā sektorā, īpaši ir jāuzsver līderības piemērs – tonis, kuru nosaka uzņēmumu un institūciju vadība, parādot, ka korupcija netiek pieļauta nekādos gadījumos. Papildus, organizācijām ir jāveic regulāra korupcijas un krāpšanas risku analīze, ir jāstiprina iekšējo kontroļu sistēmas, aktīvi ir jāizmanto iekšējā audita funkcijas un, kas ir svarīgi, ir jāievieš ziņošanas rīks, kur tas vēl nav izdarīts, skaidro Krišjāne.

«Ziņošana ir viens no svarīgākajiem rīkiem, kas ne tikai ļauj atklāt korupcijas gadījumus, bet arī attur no korupcijas darbību mēģinājumiem,» uzsver EY partnere Baltijā.